

Nieuwsbrief

Stichting Taalverdediging

Voor herstel en behoud van het Nederlands - 2012 Nummer 3

75 Kamerzetels

Geachte lezer,

Op 12 september kiezen de Nederlanders een nieuwe Tweede Kamer. Bij ongeveer elke verkiezing beweren de media, om de aandacht van het publiek te trekken, dat het de belangrijkste, of in ieder geval een van de belangrijkste van de eeuw betreft. De ouderen onder ons hebben zodoende al heel wat van die "belangrijkste" verkiezingen meegeemaakt. Achteraf bleek de uitkomst meestal net zo weinig dramatische gevolgen te hebben als de voorgaande verkiezing. Ditmaal echter durft Taalverdediging te stellen dat de komende stembusgang écht de belangrijkste van de eeuw zal worden, op taalgebied althans.

Wat is het geval? De rechtbank in Rotterdam heeft in het vonnis over het tweetalig basisonderwijs bepaald dat het weliswaar in strijd met de wet is, maar dat deze gewraakte wijze van lesgeven wordt gedoogd tot het einde van het beruchte "proefje van Plasterk".

Dit proefje, genoemd naar de minister van Onderwijs, onder wiens verantwoordelijkheid het werd ingevoerd, was door de Tweede Kamer begrensd in omvang (30 tot 40 scholen) en tijdsduur (twee jaar). De proef loopt eind dit jaar af en zo lang kunnen de scholen van het BOOR te Rotterdam, en met hen alle andere basisscholen in Nederland die inmiddels op tweetalig basisonderwijs zijn overgestapt, doorgaan met hun onwettige praktijken. Als na afloop van de proef het rapport van de beoordelingscommissie erover uitkomt, moet de Tweede Kamer beslissen of het proefje gevolg krijgt in een voortdurende toestemming voor het geven van les in het Engels op de basisschool.

Daarvoor zal wel de wet moeten worden gewijzigd. Nu kunnen twee zaken roet in het eten van de bevlogen ambtenaren die onze jeugd willen verengelsen, gooien. De eerste: een negatieve beoordeling door de commissie. Die is echter onwaarschijnlijk. Zelfs als zou blijken dat de kinderen doofstom van dat Engelse onderwijs zijn geworden, zal het toch de hemel in worden geprezen; de beoordelaars zijn namelijk tevens de aanstichters van de ellende: lieden uit de kringen van het Nederlands Platform voor Europees onderwijs, en meelopers. Een duidelijk geval dus van slagers die hun eigen vlees keuren. De tweede is bedreigender voor de taalvandalen: na 12 september geen meerderheid meer voor het veranderen van de wet. Tot begin dit jaar was zo'n uitslag eigenlijk ondenkbaar, maar de laatste kwartalen groeit het aantal

door de peilingsinstellingen voorspelde zetels van de partijen die tegen het tweetalig basisonderwijs zijn, gestaag. Zo zelfs dat dit aantal (een maand voor de verkiezing) al naar de zeventig loopt.

Het moet gezegd: deze groei wordt niet rechtstreeks veroorzaakt door openlijke onvrede over de BOOR-scholen, maar heeft te maken met de crisis rond de euro. Onrechtstreeks is dus die euronarigheid voor het behoud van het Nederlands een zegen. Je zou bijna wensen dat de ellende met de Europese munt vlak voor de twaalfde september haar hoogtepunt bereikt. In dat geval zou de volkswoede wel eens kunnen leiden tot het kiezen van 75 of meer volksvertegenwoordigers die behalve hun opvattingen over de euro ook hun afkeer van het tweetalig basisonderwijs naar het Binnenhof meebrengen. In dat geval maakt namelijk een wijzigingsontwerp, waarmee het geven van les IN het Engels op de basisschool wettig wordt, geen kans.

Toch nog een uitspraak!

Wij hebben u de afgelopen kwartalen telkens moeten melden dat de uitspraak in ons proces tegen het tweetalig basisonderwijs in Rotterdam was uitgesteld. Dat was ook het geval in Nieuwsbrief nummer 2 van dit jaar. In juni heeft de griffie van de rechtbank ons medegedeeld dat het vonnis te verwachten was in september. Daarom waren wij bijzonder verrast toen onze advocaat ons mededeelde dat de rechtbank toch uitspraak had gedaan. In dit vonnis staat net als in het tussenvonnis, dat volgens de wet het Nederlands als enige voertaal in het basisonderwijs moet worden gebruikt. De opvatting van het BOOR dat dit vrij te interpreteren is werd door de rechters verworpen. De gevolgtrekking dat het tweetalige Early Bird-onderwijs daarom onmiddellijk moet worden beëindigd werd echter niet gemaakt.

De rechtsgang tegen BOOR

De rechtsgang tegen BOOR loopt al bijna een decennium. Weet u nog hoe het zat? Hieronder volgt een poging de hele gang van zaken samen te vatten.

Introductie

De uitspraak in deze zaak is het resultaat van een lange juridische strijd tussen Taalverdediging en BOOR. Stichting BOOR begon in 2002 met een nieuwe manier van onderwijs geven volgens het Early Bird-project. Hierbij werd niet langer Engelse les gegeven, maar Engels als voertaal in het basisonderwijs gebruikt. Dit is een bedreiging voor de Nederlandstaligheid van onze samenleving alsook een wetsovertreding, want de Wet op het Primair Onderwijs verplicht het gebruik van Nederlands als voertaal. Taalverdediging stapte naar de rechter om aan deze overduidelijke wetsovertreding, die zo klaar als een klontje is, een eind te maken.

De processen bij de bestuursrechter

Het tegenhouden van een eenvoudige wetsovertreding bleek niet eenvoudig. Onder het bestuursrecht moet je eerst bezwaar maken bij het bestuursorgaan zelf, en dan pas is beroep bij de bestuursrechter mogelijk.

BOOR verklaarde Taalverdediging simpelweg niet ontvankelijk en behandelde onze bezwaren niet inhoudelijk, waardoor Taalverdediging eerst moest procederen om ontvankelijk verklaard te worden. Juridische onervarenheid bij Taalverdediging maakte het ook nog noodzakelijk dit via hoger beroep gedaan te krijgen. Pas nadat deze kwestie geslecht was, werd BOOR gevraagd inhoudelijk op ons bezwaar in te gaan, wat natuurlijk afgewezen werd, waardoor opnieuw een gang naar de bestuursrechter volgde over de inhoudelijke kwestie. Uiteindelijk besliste de bestuursrechter dat hij niet bevoegd was over de zaak te oordelen, omdat het Early Bird-project een beleidsplan was van de lokale overheid, en artikel 8-2 van de Algemene Wet Bestuursrecht de bestuursrechter verbiedt hierover te oordelen. Het was inmiddels 2008.

Het proces bij de burgerrechter

De overheid moet zich aan haar eigen wetten houden en de bestuursrechter ziet daarop toe. In dit geval bleek echter dat het onmogelijk was een lagere overheid aan de wet van een hogere overheid te houden, zodra die lagere overheid zich erop beroept dat de wetsovertreding een beleidsplan is. In het burgerlijk recht kunnen twee partijen elkaar echter aan de wet houden: Wie de wet overtreedt handelt onrechtmatig en kan via een onrechtmatigedaadprocedure aan de wet gehouden worden. De overheid is in het burgerlijk recht gewoon een partij en dus is het mogelijk via het burgerrecht een wetsovertredende gemeente alsnog ter verantwoording te roepen.

Wie voor de burgerrechter echter met succes een vordering op iemand die een onrechtmatige daad begaat wil kunnen instellen, moet aantonen dat hij schade lijdt door het onrechtmatig handelen van de andere partij. Degenen die schade lijden van het handelen van BOOR zijn de Nederlandstaligen, dat is echter niet hetzelfde als Stichting Taalverdediging. Het bestuursrecht kent echter het concept van collectieve actie. Stel: een leverancier van televisies komt zijn garantieverplichtingen niet na. Voor de bezitter van zo'n televisie wegen de moeite en de kosten van een proces niet op tegen het nakomen van de garantieverplichting. Op die manier zou zo'n le-

verancier er altijd mee weggelaten. Bij een collectieve actie kan een partij die de belangen behartigt van de benadeelde consument echter ook een rechtszaak beginnen en zo in het belang van een ieder zorgen dat de leverancier zijn verplichtingen nakomt. De statuten van Stichting Taalverdediging zijn zo opgesteld dat onze stichting de belangen van alle Nederlandstaligen behartigt. Taalverdediging zou dus namens alle Nederlandstaligen een proces kunnen voeren om de gemeente Rotterdam aan de wet te houden. Het proces tegen BOOR en de gemeente Rotterdam bij de burgerrechter was geboren.

De proef

BOOR wist drommels goed dat de wet een belangrijk obstakel voor haar revolutionaire onderwijspraktijken was en begon te lobbyen in Den Haag. Via contacten met de Onderwijsraad werd een advies gepubliceerd waarin stond dat er een proef moest komen met basisonderwijs, waarin 15% van de lessen in het Engels gegeven zou moeten worden. Er is namelijk een Experimentenwet die het mogelijk maakt om tijdelijk onderwijs te geven waarmee van de wet afgeweken wordt. De Early Bird-scholen zouden zich bij deze proef kunnen aansluiten om op die manier binnen de wet te blijven. De Tweede Kamer trapte er uiteindelijk niet in. De proef kwam er, maar met een maximum aantal scholen en een maximum van twee per regio.

Het tussenvonnis

Op 24 november publiceerde de rechtbank een tussenvonnis. Dit vonnis was opgesteld door een meervoudige kamer van drie ervaren rechters, een teken dat de rechtbank de zaak uiterst serieus nam en ook de inhoud deed blijken van een serieuze analyse van de zaak. De juridische constructie van de rechtszaak kwam met vlag en wimpel door de juridische toetsing en alle bezwaren van BOOR tegen de ontvankelijkheid van onze stichting werden van tafel geveegd.

In het tussenvonnis gaf de rechtbank Taalverdediging erin gelijk dat de bedoeling van de wet zonder gemits en gemaar betekent dat er in het basisonderwijs geen ruimte is voor een andere voertaal dan het Neder-

lands. Dit blijkt uit de letterlijke tekst, de wetsgeschiedenis en de opvattingen van de minister en de Tweede Kamer. Echter... het geven van een proef ziet de rechtbank hier als mogelijke rechtvaardigingsgrond om onderwijs te geven, dat in strijd met de wet is. Het was de rechtbank niet duidelijk of Early-Bird onder de proef kon vallen. De rechtbank gelastte een comparitiezitting waarop Taalverdediging en BOOR dit konden toelichten.

Paleis van Justitie te Rotterdam

De comparitie

Taalverdediging heeft tijdens de comparitie uiteengezet dat er een speciale wet voor experimenten bestaat. Experimenten die buiten deze wet vallen, zijn ongeoorloofde wetsovertredingen. Tevens heeft Taalverdediging een ontheffingsbesluit getoond dat scholen die aan het 15%-experiment meedoen is gegeven en waar BOOR-scholen niet over beschikken. Taalverdediging en BOOR waren het erover eens dat het 15%-experiment formeel verschillend was van Early Bird, maar materieel op hetzelfde neerkwam.

BOOR hamerde er tijdens de comparitie in het bijzonder op dat alle BOOR-scholen gedurende minder dan 15% van de onderwijstijd Engels als voertaal hanteerden, hetwelk overigens niet in alle gevallen waar is en dan ook door onze advocaat werd betwist. Een nieuw argument van de zijde van BOOR, gestaafd door de onderwijsinspectie, waarvan twee inspecteurs aanwezig waren, was dat er in het basisonderwijs geen vakken bestonden en dat vakken in samenhang met elkaar gegeven dienden te worden. Dat zou dus betekenen dat aardrijkskunde in het Engels gegeven mag worden, om zo aardrijkskunde en Engels in samenhang te geven.

Het uiteindelijke vonnis

In het uiteindelijke vonnis blijft de rechtbank bij het eerder in het tussenvonnis al ingenomen standpunt dat er

geen ruimte is voor een andere voertaal dan het Nederlands. De opvattingen van BOOR en met name van de onderwijsinspectie werden van tafel geveegd. Tevens stelt de rechter dat het feit, dat in de wet staat dat vakken zo veel mogelijk in samenhang gegeven moeten worden, geen reden is om af te wijken van de andere wettelijke eis dat de voertaal Nederlands is. De wet stelt beide eisen, en BOOR moet beide respecteren.

De rechtbank neemt aan dat de minister in gelijke gevallen, gelijk zal oordelen en verwacht dat als de Early Bird-scholen een aanvraag zouden doen, mee te kunnen doen met het experiment, deze aanvraag gehonoreerd zal worden. De rechtbank is hier overduidelijk onvolledig geïnformeerd. Zij lijkt niet op de hoogte van de beperkingen die de Tweede Kamer heeft gesteld aan het experiment, zowel wat betreft het aantal scholen dat mee mag doen, als het aantal scholen per regio.

Het gevolg is dat de rechtbank oordeelt dat de Early Bird-scholen onrechtmatig handelen voorzover zij meer dan 15% van de onderwijstijd Engelstalig lesgeven. De rechtbank maakt daarbij wel de opmerking dat de BOOR-scholen de resultaten van het experiment ter harte moeten nemen: Als het experiment stopt, dan zal BOOR ook moeten stoppen.

Onze onderwijsdeskundige Johan Derks uit IJsselmuide die van meet af aan bij de rechtsgang betrokken is geweest, geeft onderstaand commentaar op het vonnis:

Schot voor de boeg

Voor het Early Bird-programma. Rechtbank waarschuwt voor (toekomstige) wetsovertreding ten aanzien van "Nederlands voertaal in het Primair Onderwijs". Taalverdediging wordt gestraft voor het feit, dat wij niet hebben kunnen aantonen, en ook niet hebben gesteld, dat op OBS Passe Partout de 15% maximale onderwijstijd in het Engels van het experiment wordt overschreden. Hoe hadden wij dat moeten aantonen, als zelfs de Inspectie niet voldoende concrete gegevens van de onderzochte scholen krijgt? Hadden wij een volgend proces moeten aanspannen tegen de Onderwijs Inspectie dat die haar taak niet goed vervult? Bijzonder vreemd is, dat de rechtbank stelt dat het het goed recht is van de Inspectie om geen verdergaande controle uit te oefenen en daarom uitgaat van de juistheid van het rapport. Had niet de rechtbank bij het tussenvonnissen moeten bepalen dat de Inspectie haar onderzoek moet overdoen? Uiteraard was daardoor de eis van Taalverdediging tot een verbod feitelijk zinloos geworden, omdat het experiment per 31 december 2012 afloopt. Toch had de rechtbank dat best kunnen doen, maar zonder zo'n uitspraak "bij voorraad" geldend te verklaren. Dan hadden gedaagden (BOOR) in hoger beroep kunnen gaan, enz. Dat was een duidelijk signaal geweest, waardoor in de toekomst uitspraken mogelijk worden gebaseerd op onderzoek van de concrete gang van zaken en niet alleen op grond van de inhoud van een contract. Door die tekortkoming in de

Passe Partout, de enige BOOR school met ontheffing

bewijsvoering van Taalverdediging heeft de rechtbank ook niet hoeven besluiten tot een onmiddellijk verbod van het onderwijs op de Early Bird-scholen van het geven van Engelse les in het Engels.

De rechtbank ontkomt aan een eis tot verdergaand onderzoek door de Inspectie door de rechtvaardigingsgrond van OBS Passe Partout (die zich als enige Early Bird-school heeft aangemeld voor het wettelijk experiment) ook van toepassing te verklaren op alle andere Early Bird-scholen, met als enig argument het dan noodzakelijke "beroep op de openbare middelen". Met andere woorden: ze staat toe dat op andere Early Bird-scholen, zonder formele toestemming van het ministerie, de voertaal voor maximaal 15% Engels wordt. Aan de andere kant is die uitbreiding van de rechtvaardigingsgrond ook de redding van Taalverdediging, want nu op ten minste één van de scholen onder het Early Bird-programma gebleken is, dat met vier uur in de week de voorwaarde van 15% overschreden wordt is er toch een grond voor de rechtbank tot verklaring voor recht van de onrechtmatigheid van een programma als Early Bird. De rechtbank deinst terug voor een verbod op voortzetting van het experiment, omdat "ze de praktische uitvoerbaarheid niet kan overzien". Inplaats daarvan gaat de rechtbank ervan uit, dat BOOR erop toeziet dat alle Early Birdscholen zich in een volgende overeenkomst vastleggen op maximaal drie uren per week.

Is dat vertrouwen van de rechtbank op de subsidiebeluste onderwijsonderzoekswereld gerechtvaardigd? Of gaat ze ervan uit dat Taalverdediging, als de wet weer overtreden wordt, maar weer een nieuw proces moet beginnen? Zo'n nieuw proces zal, gegeven de verwachting van de rechtbank, veel meer kans hebben op volledig succes. Hoopgevend is zeker de opmerking aan het eind van het gegeven vonnis, dat na eventuele beëindiging van de experimentenwet op grond van een negatieve evaluatie van de resultaten, contracterende scholen niet het Early Bird-programma of een soortgelijk programma dat in strijd is met de eis dat de voertaal in het Primair Onderwijs Nederlands is (art. 9 lid 10 van het (WPO) kunnen blijven toepassen. Een andere vreemde uitspraak van de rechtbank is, dat scholen, vanwege het dan noodzakelijke "beroep op de openbare middelen", zich niet voor een experiment hoeven aan te melden. Kortom, de uitspraak is een succes voor Taalverdediging en een schot voor de boeg van degenen, die tegen de wet in, kennelijk het Engels een belangrijker taal vinden voor de ontwikkeling van het kind dan de Nederlandse moedertaal".

Geen Nederlandstalige patenten meer

Eind juli is na jarenlang onderhandelen een beginselakkoord gesloten over het EU-octrooi. In het akkoord staat dat patenten zullen kunnen worden aangevraagd voor de hele EU en dat de EU voortaan, wat betreft de geldigheid van de Patenten, als één rechtsgebied zal gelden. Met andere woorden: nationale Patenten worden vervangen door één patent voor de gehele Europese Unie. Op Italië en Spanje na dan, want deze twee landen gaan er niet mee akkoord dat de patenten niet naar het Italiaans en het Spaans zullen worden vertaald.

Geen Nederlands, Rutte blij!

Ze zullen ook niet meer naar het Nederlands vertaald worden, ofschoon ongeveer 20 % van de nieuwe patenten afkomstig is uit het Nederlandse taalgebied. Minister-president Rutte (VVD) zei zeer tevreden te zijn met het bereikte akkoord. Vooral de kostenbesparing vanwege de afschaffing van zijn en onze taal droeg bij aan zijn grote blijdschap! Dat zijn landgenoten voortaan op achterstand gesteld worden omdat zij de patenten in een vreemde taal zullen moeten lezen scheen hem niet te deren. Het afwaarderen (afserveren) van het Nederlands bij een Europese instelling is reeds eerder voorgekomen en wel bij het Europese Merken- en Modellenbureau te Barcelona. De toenmalige minister-president Lubbers (CDA) verklaarde toen dat hij tijdens het overleg was ingedut. Dat was een drogreden, hij gaf het Nederlands op om meer kans te maken voorzitter van de Europese Commissie te worden. Hij werd het niet, maar onze taal was wel verkwanseld.

Geen Nederlandse vestigingsplaats

De verontruste taalgenoten werd de afgelopen jaren voorgehouden dat het nieuwe hoofdkantoor, danwel een belangrijke nevenvestiging van het EU-Octrooibureau, in Nederland gevestigd zou kunnen worden. Het huidige Europees Patentbureau immers, dat de functie van centrale van de nationale Europese patentinstellingen vervult, heeft een van zijn zetels in het Zuid-Hollandse Rijswijk. Deze Nederlandse plaats komt in het akkoord echter niet voor. De hoofdzetel van het bureau zal in Parijs komen en de nevenvestigingen in München en Londen, steden waar Frans, Duits en Engels gesproken wordt. Juist die talen waarnaar de patenten zullen worden vertaald. Over die voor Nederland verloren vestigingsplaats hebben wij de blije Mark Rutte niet meer gehoord.

Taal verloren, al verloren

In 2005 heeft Taalverdediging zich ingespannen de Nederlandse kiezers over te halen TEGEN de Europese Grondwet te stemmen. Reden was dat de burger in die grondwet NIET het recht toegekend werd om bij de instellingen van de EU gebruik te maken van de Neder-

landse taal. De grote meerderheid van de kiezers heeft toen de Europese Grondwet afgewezen. De regering Balkendende heeft zich er echter niets van aangetrokken en diende ruim een half jaar later het Verdrag van Lissabon (de Europese Grondwet onder een schuilnaam en in een andere kافت) bij de Staten-Generaal in, waarna het zonder een nieuwe volksstemming, door een meerderheid van de volksvertegenwoordiging bestaande uit CDA, PvdA, VVD, GroenLinks, D66 en let wel, de ChristenUnie werd goedgekeurd. Vooral de steun van de CU was opmerkelijk omdat die partij de Europese Grondwet te vuur en te zwaard bestreden had. Een draai van 180 graden, die wel als het toppunt van kiezersbedrog mag worden beschouwd. Uit dit geheel blijkt de vooruitziende blik van de Stichting Taalverdediging aangaande de Europese Grondwet en haar strijd daartegen.

Nederlanders de grote verliezers

Mark Rutte is blij met het EU-patentverdrag

De nieuwe EU-patentregeling is dus voor Nederland uitgelopen op een verlies-verlies toestand. We zijn tweederangs burgers geworden bij het patentrecht die hun eigen taal niet meer mogen gebruiken en we plukken niet de voordelen van het aanwezig zijn van de vestigingsplaats binnen de landsgrenzen. Dit terwijl we wel onze portemonnee mogen leegschudden om de armlastige Zuid-Europese lidstaten van de EU op de been te houden. Men zou van de Nederlands regering mogen verwachten (voor wat hoort wat) dat men in ruil voor die goedgevigheid juist een opwaardering van het Nederlands zou verlangen, maar niets van dit alles. Onze taal verdwijnt als octrooitaal en mijnheer Rutte steekt te vlag uit. Geen wonder dat de steun voor de EU onder de Nederlanders zo sterk afneemt.

Kamervragen van prof. Dijkgraaf (SGP)

Het Tweede-Kamerlid dhr. Dijkgraaf (SGP) heeft onmiddellijk na het vernemen van het vonnis Kamervragen gesteld. Hier volgen de vragen, met daaronder de antwoorden van minister van Onderwijs mevrouw Van Bijsterveld (CDA):

Vraag 1: "Heeft u kennisgenomen van het vonnis van de rechtbank Rotterdam inzake het Early Birdprogramma?"

Antwoord: "Ja"

Vraag 2: "Wat is uw reactie op de stelling van de rechtbank dat alle scholen die aan de voorwaarden van toegekende experimenten voldoen ook mogen afwijken van wettelijke bepalingen, zonder een aanvraag in te dienen? Hoe is deze stelling in overeenstemming te brengen met de doelstelling van de Experimentenwet? Onderkent u dat hierdoor de controle op afwijking van wettelijke bepalingen onder druk komt te staan?"

Antwoord: "Op grond van artikel 2 van de Experimentenwet is het niet aan de school zelf maar aan mij om te beslissen of een school mee mag doen aan een experiment. Een experiment wordt in de regel, vooruitlopend op een eventuele wetswijziging, uitgevoerd door een beperkt aantal scholen. Hierbij wordt gecontroleerd op

de in het experiment toegestane afwijking van wettelijke bepalingen. Bij welslagen van een experiment kan worden besloten tot een wetswijziging waarbij de bedoelde afwijkingsmogelijkheid voor alle scholen wordt opengesteld."

Vraag 3: "Hoe is het oordeel van de rechtbank dat het Early Birdprogramma duidelijk in strijd is met de wet, te rijmen met de uitspraak van de voormalig staatssecretaris "dat er geen enkele aanwijzing is, maar dan ook geen enkele, dat wat in Rotterdam gebeurt zich niet verhoudt tot onze onderwijswetgeving", mede gezien het feit dat in dit debat niet werd gedoeld op een rechtvaardigingsgrond als bedoeld door de rechtbank?"

Antwoord: "De rechtbank heeft geoordeeld dat het te ver gaat om een verbod uit te spreken op het programma EarlyBird. Het oordeel van de rechtbank en de uitspraak van de voormalig staatssecretaris in het betreffende debat komen op dit punt dus overeen. De rechtbank oordeelt dat de Stichting BOOR en de gemeente Rotterdam slechts onrechtmatig handelen voor zover zij (blijven) toestaan dat EarlyBird-scholen gedurende meer dan 15% van de onderwijstijd per jaar onderwijsactiviteiten aanbieden waarbij de voertaal Engels is. Zolang scholen die met het programma werken niet boven de grens van 15% komen, handelen zij rechtmatig."

Vraag 4: "Wat is uw oordeel over de tijdens de comparitie van partijen gedane uitspraken van de onderwijsinspecteurs dat het geen probleem is dat scholen de helft van de tijd in een andere taal lesgeven, 3) mede in het licht van dit vonnis? Hoe waarborgt u dat deze visie niet wordt gehanteerd bij de uitoefening van het toezicht door de Inspectie?"

Antwoord: "Nu het vonnis is gewezen, zijn de gedane uitspraken van de onderwijsinspecteurs niet meer relevant. De Inspectie van het Onderwijs zal het vonnis betrekken in haar toezicht."

Vraag 5: "Hoe gaat u erop toezien dat de wettelijke bepalingen ook ten aanzien van het gebruik van het Nederlands op de betrokken scholen die geen aanvraag voor een experiment hebben ingediend, worden gehandhaafd? Bent u bereid nader onderzoek te doen naar de omvang van het gebruik van het Engels op deze scholen, gelet op het feit dat het onderzoek van de Inspectie gebaseerd is op zelfrapportage?"

Antwoord: “De rechtbank heeft bepaald dat Stichting BOOR en Rotterdam erop toe moeten zien dat op korte termijn alle EarlyBird-scholen een nieuwe overeenkomst tekenen of er op een andere wijze voor zorg dragen dat de EarlyBird-scholen niet meer dan 15% van 25 uur, dus maximaal 3 uur en drie kwartier per week, be-

steden aan activiteiten waarbij in het Engels met de leerlingen wordt gecommuniceerd. Uit navraag van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap blijkt dat het bureau EarlyBird dit bij de aanvang van het nieuwe schooljaar in overeenstemming gebracht zal hebben met het vonnis van de rechtbank. De Inspectie van het Onderwijs ziet er, zoals ik ook in mijn antwoord op vraag 4 al aangaf, op toe dat scholen die met het EarlyBird programma werken niet over de grens van 15% van de onderwijstijd in het Engels heen gaan. Ik zie geen reden om nader onderzoek in te stellen naar de omvang van het gebruik van het Engels op EarlyBird-scholen die geen aanvraag hebben ingediend voor deelname aan het experiment. Zie verder mijn antwoord op vraag 2.”

Vraag 6: “Kunt u aangeven hoeveel subsidie verstrekt wordt voor het experimenteren met vreemde talen in het basisonderwijs?”

Antwoord: “Het ministerie verstrekt aan het Europees Platform middelen via de Regeling Bevordering Internationalisering PO/VO. Het Europees Platform dient deze middelen in te zetten voor het verstrekken van subsidie ter bevordering van de internationale oriëntatie van onderwijsinstellingen. Zo kunnen scholen voor primair onderwijs hier een subsidie aanvragen van maximaal € 3.000 per schooljaar. Subsidieerbare kosten zijn nascholing van docenten in Nederland en aanschaf van lesmateriaal. 850 Basisscholen hebben hier tot nu toe gebruik van gemaakt. Verder subsidieert het ministerie onderzoek in het kader van vroeg vreemdetalenonderwijs. Ik heb toegezegd om, op basis van onder andere dit onderzoek, in het najaar van 2012 een plan van aanpak aan de Tweede Kamer te sturen waarin de positie van het Engels in het primair onderwijs zorgvuldig wordt afgewogen.”

Volgende halte - Next stop

Dit krijgen degenen die de trams en de bussen van de Haagse Tramweg Maatschappij nemen sinds kort bij de nadering van elke halte te horen. Het bandje is ingesproken door een mevrouw, waarvan het stemgeluid verraad dat zij uit het westen van Nederland komt. De woordjes “next stop” klinken dan ook erg Hollands, met andere woorden: het is niet om aan te horen. En dan moet u weten dat er trajecten in Den Haag en omgeving zijn waarop deze openbare vervoermiddelen wel 30 keer aanhouden! Dat “next stop” wordt dan gevolgd door de straatnamen waarnaar de haltes genoemd zijn zoals: “Groot Hertoginnelaan, Leeghwaterplein en Waldeck Pymontkade”. Deze namen gaan bij de Engels-taligen die in de tram of de bus zitten, natuurlijk het ene oor in en het andere oor uit, want de gemiddelde in Nederland woonachtige Brit of Amerikaan heeft nooit moeite gedaan om Nederlands te kunnen verstaan en is gewend dat zulke namen, wanneer zij de weg vragen, op z'n Engels worden uitgesproken. Als er zich in de buurt van een halte een belangrijk gebouw bevindt, wordt de naam ervan in het steenkolenengels vertaald. De Gevangen Poort wordt dan zo iets als: “State Prison Museum”. Het is duidelijk, de leiding van de HTM, een onderneming die voor 100% in handen is van de gemeente 's-Gravenhage, wil tonen dat het Nederlandse regeringscentrum bezig is een tweetalige stad te worden. Officieel heet het dat men deze “dienstverlening” heeft ingevoerd om het de toeristen naar 't zin te maken. Maar dat is natuurlijk onzin, want dan had men het in meer vreemde talen dan alleen het Engels, moeten omroepen. Dit, omdat het aantal Duitse, Franse en Italiaanse bezoekers aan Den Haag wellicht groter is dan de hoeveelheid Engelstaligen die er een kijkje komen nemen. Kortom, de plaatselijke overheid heeft zich op een knullige wijze uitgeput om de verengelsing in het Haagse maar weer eens een handje te helpen.

Dan liever niet de lucht in!

De Koninklijke Luchtvaartmaatschappij is al vaker het onderwerp van onze kritiek geweest. Het ontbreken van Nederlandstalige opschriften in de vliegtuigen, het achterwege laten van het omroepen van de berichten in het Nederlands indien de bemanning meent dat er weinig Nederlanders in het vliegtuig zitten en het verbannen van onze taal uit het mededelingenblad voor de luchtreizigers, de Holland Herald, getuigen van weinig eerbied voor de taal van het koninkrijk waar de onderneming gevestigd en uit voortgekomen is. Er spreekt een arrogantie uit die stuitend is. Een willekeurige Franse, Duitse, Spaanse, Portugese of Italiaanse luchtvaartmaatschappij zal het wel laten de eigen taal weg te cijferen. Niet alleen uit vrees de klanten uit het eigen land kwijt te raken, maar omdat zo iets eenvoudig niet in de hoofden van de beleidsbepalers opkomt. Nog afgezien van het feit dat het in de meeste landen wettelijk verboden is. De KLM is dus een buitenvleugel. Dat werd één van onze kaderleden weer eens pijnlijk duidelijk toen hij op een Moskovische luchthaven in het toestel van de "Royal Dutch Airlines" moest stappen om naar Schiphol te vliegen. Hij had een vliegbiljet bij de Aeroflot gekocht, maar de terugreis werd verzorgd door de KLM, een kwalijk gevolg van de steeds meer voorkomende samenwerking in de luchtvaart. Bij de luchtsteiger stond een groot bord met daarop een mededeling in het Russisch, het Engels en het Frans. Het Nederlands ontbrak totaal. Het KLM-personeel dat de instapkaarten in ontvangst nam kon hem ook niet helpen, want geen van hen verstond ook maar een woord Nederlands, en verzocht Engels te spreken. Tijdens de vlucht bladerde ons kaderlid de Holland Herald door en zag tot zijn verrassing dat op de bladzijde waar de rookwaar, die in het vliegtuig verkocht werd, stond aangeprezen, het Nederlands was teruggekeerd, en wel in de bekende mededeling dat roken dodelijk is. Ieder in Nederland uitgegeven blad waarin reclame voor tabaksprodukten voorkomt is volgens de Nederlandse wetgeving verplicht deze waarschuwing in de Nederlandse taal op te nemen.

Zo kwam onze, door de KLM uitgeroeide, taal toch nog even tot leven, zij het als aanzegging van levensverkorting bij gebruik van het te kopen artikel. Een goed voorbeeld van de werking van taalwetgeving. Ons kaderlid, dat in het algemeen de taalvriendelijke KLM al jaren zo veel mogelijk mijdt, nam zich voor de KLM voorgoed vaarwel te zeggen. Dan maar liever niet de lucht in!

Taalonderzoek Nederlandse ambassades

Taalverdediging gaat binnenkort onderzoeken hoe het staat met de kennis van het Nederlands van degenen die op de Nederlandse ambassades in het buitenland de telefoon opnemen. Aanleiding hiertoe zijn klachten die binnengekomen zijn over misstanden op dit gebied. Laatstelijk ontvingen we een bericht van een reiziger die tevergeefs had geprobeerd om in het Nederlands telefonisch in contact te komen met de Nederlandse Ambassade voor de Volksrepubliek China en Mongolië te Peking. De telefoniste sprak slechts Chinees en Engels. Wel werd (in het Engels) medegedeeld dat er tussen 16:00 u. en 17:00 u. plaatselijke tijd een Nederlandskundig persoon aan de telefoon zou zitten. Een in nood verkerende Nederlander die zich op andere tijden van de dag meldt en de Engelse taal of het Mandarijns niet machtig is, wordt door de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging aan zijn lot overgelaten. Dit kan tot grote narigheid leiden en is naar onze mening onaanvaardbaar. Taalverdediging gaat nu alle Nederlandse ambassades en consulaten in het buitenland opbellen om vast te stellen hoe het daar met de bereikbaarheid in het Nederlands gesteld is en is en daarna, als de toestand daer aanleiding toe geeft klachten in te dienen bij de het ministerie van Buitenlandse zaken en de Nationale Ombudsman.

下午好, 荷 使 , good afternoon, Netherlands embassy

Zeeman even uit de koers geraakt

De Nederlandse textielsuperketen Zeeman heeft niet alleen overal op de Nederlandse vaste wal zijn winkels, maar is, door de binnenwateren varende, ook in België aangeland. Op tal van plaatsen ziet men daar het bekende geel/blauwe beeldmerk op de puien prijken. Nu worden er in België verschillende talen gesproken en waar men van de ene taal gebruik dient te maken en waar van de andere is door de overheid heel nauwkeurig aangegeven. Toen het schippertje een nieuwe vestiging in Tervuren, net over de grens van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, wilde beginnen, hoorde hij daar op straat zo veel Frans spreken dat hij dacht in het Franstalige Wallonië te zijn aangeland, inplaats van in het Nederlandstalige Vlaams-Brabant, waarvan Tervuren deel uitmaakt. Daarom besloot hij Franstalige winkelbediendes aan te stellen. Heel tevreden opende de zeebonk de deuren van zijn winkel om de kooplustigen toegang te verschaffen, zich in de knoestige handen wrijvend vanwege de te verwachten winst. Hoe anders liep dit af. De wakkere lieden van het Taal Aktie Komitee, die op de hoogte waren van de vergissing van de Textielmagnaat, blokkeerden de ingang en plakten op de uitstalvensters de mededeling dat de winkel onmiddellijk weer gesloten werd vanwege een onoverkomelijk taalabuis. Vervolgens vervoegden de gewaarschuwde collega's van Taalverdediging zich bij de bestuurder van Zeeman, de heer De J. Bon, op het hoofdkantoor in Alphen aan den Rijn, om de onhoudbare toestand uit te leggen en hem ertoe te brengen de taalregels in Vlaanderen na te leven. Hij zegde toe de grove fout te herstellen en ervoor te zorgen dat binnen een week de winkelbediendes in Tervuren Nederlandkundig zouden zijn. Hoe hij het zo gauw voor elkaar heeft gekregen mag Joost weten, maar inderdaad konden de klanten een week later in deze Zeemanwinkel hun ondergoed, sokken, handdoeken en dergelijke in het Nederlands bestellen en afrekenen. Het oorspronkelijke Franstalige personeel werd naar Wallonië overgeplaatst en bleek daar van schrik ineens toch wel en beetje Nederlands te kunnen spreken, hetgeen weer gemakkelijk is voor toevallig binnenlopende Nederlandse bezoekers die geen Frans kennen. Kortom het scheepje van Zeeman ligt weer op koers! Een mooi voorbeeld van de samenwerking tussen de taalorganisaties uit Vlaanderen en Nederland.

Krakelingen

Zoals u weet heeft Taalverdediging vorig jaar uitgebreid actie gevoerd tegen de (vaak) onbegrijpelijke Engelstalige etiketten op de EuroShopper-artikelen in de schappen van Albert Heijn. Naar aanleiding hiervan heeft de grootgrutter besloten de etiketten van uitsluitend in Nederland te koop aangeboden artikelen van dit huismerk, als de oude etiketten op zijn, van een Nederlands etiket te voorzien. Enige maanden geleden verscheen de KANO in zo'n nieuwe Nederlandstalige verpakking in de winkels en deze maand was de KRAKELING aan de beurt. We zijn benieuwd welke lekkernij de volgende zal zijn.

Laatste nieuws

Net voor het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief vernamen we dat nu ook de stroopwafels van EuroShopper een hoofdzakelijk Nederlandstalige verpakking hebben gekregen. Daarnaast zijn de opschriften van het vloeibare fijnwasmiddel nu geheel Nederlandstalig, in tegenstelling tot die van de poedervariant. Zonder te kunnen zeggen dat de vernederlandsing van de EuroShopperverpakkingen in een stroomversnelling is geraakt, is enige tevredenheid over de ontwikkelingen wel op haar plaats.

Uit de Engelse School geklapt

Op het Stevenskerkhof in Nijmegen staat naast de Stevenskerk een prachtig 16^e-eeuws gebouw dat tot heden de Latijnse School wordt genoemd, een schooltype dat veel voorkwam in Nederland. Alle vakken werden in het Latijn onderwezen en de leerlingen moesten ook buiten school Latijn spreken. Dit was de voorloper van het gymnasium, waar de klassieke talen belangrijk bleven, maar waar de instructietaal Nederlands werd en de 'moderne' vakken – met uitzondering van de moderne talen waar doeltaal = voertaal – in het Nederlands worden onderwezen. Deze omschakeling had plaats in de negentiende eeuw. Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen is de opvolger van de Latijnse School, maar is geen Engelse School.

De Franse School (dus geheel Franstalig) was de voorloper van de MMS en de HBS. Nu zouden onze tegenstanders kunnen roepen: 'De Latijnse en Franse scholen hebben het Nederlands geen schade berokkend. Waarom maken die puristen zich dan druk om TTO?' Antwoord: alleen kinderen uit de maatschappelijke bovenlaag bezochten Franse en Latijnse scholen. Het raakte het overgrote deel van de bevolking niet. De Engelse School, eufemistisch 'tweetalig onderwijs' genoemd, kan door alle goede leerlingen worden bezocht, waardoor de verengelsing van de maatschappij een enorme impuls krijgt. Dit schooltype, voorlopig vooral in de onderbouw, is eentalig Engels, met als uitzondering de andere vreemde talen* en het vak Nederlands. In de bovenbouw moeten de examenvakken in het Nederlands worden onderwezen, omdat de eindexamens Nederlandstalig zijn. Als de aanhangers van de Engelse School ooit eindexamens in het Engels mogen afnemen, wordt de bovenbouw Engelstalig en gaan wij definitief Ierland achterna. Het 'Europees' Platform heeft in de brochure 'Thuis in de Wereld' als een speerpunt voor 2015 gesteld dat leerlingen van de Engelse school (wat zij TTO noemen) dan in de bovenbouw Engelstalige profielvakken kunnen volgen met bijbehorende Engelstalige eindexamens.

* Niet altijd. Op het Stedelijk Lyceum Hengelo wordt in de afdeling Engelse School Frans en Duits idioom niet naar het Nederlands, maar naar het Engels geleerd. <http://www.hetstedelijk.nl/het-stedelijk-lyceum/onderwijs/onderwijsvormen/het-tweetalig-onderwijs-tto/>

Op het Cobbenhagenlyceum in Tilburg wordt op de afdeling Engelse School meer dan 70% van de lessen in het Engels gegeven. Hoezo, tweetalig onderwijs? In hun veelgestelde vragen of 'FAC' staat: **24. 'Heeft al dat Engels geen gevolgen voor het Nederlands van de leerlingen in het TTO?'** Nee, het Nederlands is en blijft de moedertaal; er zijn geen negatieve gevolgen geconstateerd voor de beheersing van het Nederlands van leerlingen in het TTO'. Dat is waarschijnlijk het onderzoek dat de verengelste, dus niet onafhankelijke, universiteit van Groningen in 2010 uitvoerde in opdracht van

het 'Europees' Platform. <http://www.2college.nl/Cobbenhagenlyceum/Paginas/Onderwijs-TweetaligOnderwijs.aspx>

Een van de 'fantastische' conclusies is dat TTO-leerlingen veel beter en veel authentieker Engels leren dan leerlingen van het regulier onderwijs. Ja, de laatste krijgen twee of drie uur per week Engels, dan blijven ze inderdaad ver achter en al helemaal als de doeltaal niet de voertaal is. Het onderzoek staat op <http://www.tweetaligonderwijs.nl>

Het motto van het Charlemagne College - met een VWO-afdeling Engelse School - in Landgraaf, zuid Oost-Limburg, is 'Create your future', een groter blijk van minachting voor het Nederlands bestaat niet. 'Grijp je toekomst', of 'Maak je toekomst' klinkt natuurlijk niet mooi genoeg.

<http://www.charlemagnecollege.nl/sjablonen/charlemagne/pagina.asp?subsite=181&onderwerp=342>

Hoezeer gesnakt wordt naar Engelstalige eindexamens toont deze passage op een webpagina van dit college aan: 'Het aantal vakken dat in de bovenbouw Engelstalig gegeven wordt, is (**helaas**) minder dan in de onderbouw. Dit omdat leerlingen conform de Nederlandse wetgeving alleen kunnen deelnemen aan het reguliere Nederlandstalige VWO-examen. Charlemagne biedt in de bovenbouw de verplichte vakken die met een schoolexamen worden afgerond standaard Engelstalig aan.' <http://www.charlemagnecollege.nl/sjablonen/charlemagne/pagina.asp?subsite=181&onderwerp=397>

Het Hervormd Lyceum West, Amsterdam: op de webpagina http://www.hlw.nl/opleidingen/tweetalig_onderwijs staat: 'Subjects like ... dan komen bijna alle vakken langs... **are given in English**': fout Engels. Het moet zijn 'Subjects like... **are taught** in English'.

Mendelcollege, Haarlem:

<http://www.mendelcollege.nl/OverOns/Onderwijs/Tweetaligonderwijs/veelgesteldeVragenTTO/tabid/265/Default.aspx>, de aap komt uit de mouw bij Veel Gestelde Vragen: Vraag 12. Wat is het verschil tussen TTO Gymnasium en TTO Atheneum? Antwoord: 'In **de Engelstalige brugklas** krijgen alle leerlingen 1 uur Latijn per week. Aan het eind van de brugklas wordt gekozen voor **Engelstalig gymnasium of Engelstalig atheneum**. In de tweede klas van **het Engelstalig gymnasium** volg je zowel Grieks als Latijn.' Ook op de hoofdpagina komt de ware aard van TTO uit de mouw: 'Het Mendelcollege is een interconfessionele (rk/pc) school voor gymnasium, atheneum, havo, mavo en **Engelstalig gymnasium/atheneum (tweetalig onderwijs)**. Dus: tweetalig = Engelstalig!!!

Ook de Van der Capellen Scholengemeenschap in

Zwolle komt er rond voor uit dat TTO in werkelijkheid een Engelstalige opleiding is:

<http://www.capellen.nl/Lassuslaan/Algemeen/TweetaligOnderwijs/TTOIndepraktijk/tabid/342/Default.aspx>

Ga ook eens kijken in Arnhem, het Lorentzlyceum:

http://www.lorentzlyceum.nl/showpage.asp?pag_id=363 . Een internationaal georiënteerde school in de betekenis: internationaal = Angelsaksisch. In de eerste klas Engelse School worden met uitzondering van Nederlands en Frans alle vakken in het Engels onderwezen, vraag 29 op: <http://www.lorentzlyceum.nl/upload/files/FAQ%20versie%20maart%202011.pdf>

Het alternatief voor de Engelse School is *versterkt vreemde talenonderwijs (VVTO)*. Bij versterkt Engels volg je extra uren om de certificaten van de universiteit van Cambridge of van Anglia te halen. Het grote voordeel is dat de school Nederlandstalig blijft en toch haal je een zeer hoog niveau in de versterkt geleerde taal. Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen (SGN) biedt drie moderne talen ook in versterkte vorm aan: voor Duits de certificaten van het Goethe Instituut, voor Frans die van DELF en voor Engels die van Cambridge. Het SGN is en blijft overigens een Nederlandstalige school. Onafhankelijk onderzoek naar de resultaten van de Engelse School en van versterkt Engels is zeer gewenst.

Ook in Duitsland kent men de ware aard van TTO: 'Wenn Schulen den deutschen Wortschatz abbauen' in: <http://deutschesprachwelt.de/archiv/papier/DSW39.pdf> , ga naar blz. 7. Het artikel is belangrijk en de toestand in Nederland komt ook ter sprake. Op een foto in het artikel kun je zien hoe het Engels Duitse kinderen tot in hun bed kan achtervolgen.

Een kritisch artikel over deze voor onze taal vernietigende 'tweetaligheid' en de 'internationalisering' is hier te lezen: <http://ienc.weblog.ub.rug.nl/hilda/216>

Staatsbezoek aan Luxemburg

De groothertog van Luxemburg

Wij van Taalverdediging kunnen er maar niet aan wennen dat het staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden bij officiële bezoeken aan collega-staatshoofden weigert om haar tafelredes in het Nederlands te houden, terwijl dat wel zo hoort. Andere staatshoofden gebruiken bij zulke gelegenheden wel de taal van hun land. We hebben het al vaak in deze Nieuwsbrief geschreven, het negeren en verloochenen van onze taal door koningin Beatrix schaadt het aanzien van het Nederlands en daarmee

doet zij haar land en haar onderdanen te kort. Op 20 maart was het weer zo ver en wel bij het staatsbezoek aan het Groothertogdom Luxemburg. De gastheer sprak Frans en de koningin deed dat ook. Welke parlementariër durft hier nu eens Kamervragen over te stellen?

Uit elkaar geschreven woorden

De laatste tijd openbaart zich de neiging om samengevoegde woorden niet meer aan, maar los van elkaar te schrijven, met een spatie: Kamer motie, telefoon gesprek, deur post, grond stewardess, internet winkel.

Is dat nou ook weer iets dat van het Engels is overgenomen? Daar worden samengevoegde woorden met een spatie geschreven: telephone call, main street, vaak ook met een koppelstreepje: door-post, house-door, letter-box, ook wel aan elkaar: schoolmaster en schoolboy.

Nou wat de Engelsen doen, moeten zij weten. In het Nederlands, en ook in het Duits en in de Scandinavische talen schrijft men zulke samenvoegingen, zonder spatie, als één woord. Schrijf dus gewoon Kamermotie, telefoongesprek, deurpost, grondstewardess, internetwinkel. Wég met dat rare modeverschijnsel.

Dan nog iets anders: het woord grip. Grip op iets hebben. Het komt uit het Engels, maar past ook wel in het Nederlands. We hebben ook het woord begrip. Een afleiding van begrijpen. Zo kan ook grip worden gezien als een afleiding van grijpen. Maar we hebben ook als zodanig het woord greep: greep op iets hebben. Dat heeft wel mijn voorkeur, maar grip, dat kan ook wel. Als dat maar op zijn Nederlands wordt uitgesproken, de g niet als stemhebbende k, zoals in het Engels, maar als harde, Nederlandse g, dan kan ik er we mee leven.

T. Hoervers

Hulp gevraagd

**Taalverdediging neemt steeds
meer hooi op haar vork.
Derhalve stijgt voor het bestuur
de werkdruk.
Wie wil meehelpen deze druk te
verlichten?**

**Aanmeldingen bij de redactie
A.U.B.**

Colofon

Nieuwsbrief 2012 nummer 3

**Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de
Stichting Taalverdediging.
(voor herstel en behoud van het Nederlands)**

**Postbus 71827
(NL) 1008 EA Amsterdam**

**e-post: AB.NED@hetnet.nl
Webstek: www.taalverdediging.nl**

Bestuur:

**M. Bas
ing. A. Braamkolk
drs. M.C. Heitmeier
T. Hoevers
ing. D. Mantione**

**Giro: 741 28 61 te Eindhoven (NL)
Voor Vlaanderen:
Bank KBC Hamont (B) 733-0128072-62
"inzake Taalverdediging".**

**Het begunstigersbedrag is vanaf €12,= per jaar
met abonnement op de Nieuwsbrief.**

**Giften zijn voor Nederlandse ingezetenen
aftrekbaar bij de belasting. STV is erkend als
Algemeen Nut Beogende Instelling.**

ISSN: 2211-5013